Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

- Wydział Instrumentalny

SYLABUS PRZEDMIOTU DO PLANU STUDIÓW
OBOWIĄZUJĄCYCH OD ROKU AKADEMICKIEGO 2026/2027

NAZWA PRZEDMIOTU	**PODSTAWY IMPROWIZACJI**
KIERUNEK	instrumentalistyka
SPECJALNOŚĆ	gra na instrumencie
SPECJALIZACJA	akordeon
POZIOM STUDIÓW	studia I stopnia

OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT:

DR CEZARY PACIOREK
PROF. DR HAB. PAWEŁ ZAGAŃCZYK

ZAŁOŻENIA, CELE ORAZ CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU:

Przedmiot obowiązkowy, prowadzony stacjonarnie, co tydzień każdego roku. Może być realizowany we wspólnej grupie dla dwóch roczników. Wówczas treści programowe w semestrach przedmiotu I-II oraz III-IV realizowane są naprzemiennie.
Przedmiot ma na celu zapoznanie studenta z podstawowymi zasadami lub schematami improwizacji w muzyce klasycznej i jazzowej.

WYMAGANIA WSTĘPNE I DODATKOWE:

Uzyskanie wpisu na semestr, w którym realizowany jest przedmiot.

ZALECANE FAKULTATYWNE KOMPONENTY PRZEDMIOTU:

BIBLIOGRAFIA PODSTAWOWA:

1. Piotr Kałużny, Skale muzyczne we współczesnej harmonii tonalnej, Wydawnictwo Akademii Muzycznej, Poznań 1994
2. Jan Oleszkowicz, I Ty możesz improwizować, Centrum Edukacji Artystycznej, Warszawa 1997

BIBLIOGRAFIA UZUPEŁNIAJĄCA:

- Dariusz Terefenko, *Teoria jazzu*, PWM, Kraków 2020
- Jacek Niedziela-Meira, Historia Jazzu. 100 wykładów, Infomax, Katowice 2014
- Ted Gioia, *The History of Jazz*, Oxford University Press, New York 2011
- J. Cegiełła Szkice do autoportretu polskiej muzyki współczesnej, PWM
- Wybrane materiały - „Ruch Muzyczny"
- Wybrane materiały - „Tygodnik Powszechny"
- Wybrane materiały - „Glissando"
- Nagrania archiwalne: Warszawska Jesień, Sacrum Profanum, Poznańska Wiosna Muzyczna

EFEKTY UCZENIA SIĘ – WIEDZA:

Absolwent kursu:
- rozpoznaje i definiuje wzajemne relacje zachodzące pomiędzy teoretycznymi i praktycznymi aspektami studiowania (K_W07),
- posiada znajomość podstawowych wzorców leżących u podstaw improwizacji i aranżacji (K_W15),
- posiada znajomość założeń artystycznych muzyki jazzowej i pokrewnych gatunków,
- posiada wyczucie stylistyczne pozwalające docenić odrębność muzyki jazzowej od klasycznych wzorców.

EFEKTY UCZENIA SIĘ – UMIEJĘTNOŚCI:

Absolwent kursu:
- dysponuje umiejętnościami potrzebnymi do tworzenia i realizowania własnych koncepcji artystycznych (K_U01),
- jest świadomy sposobów wykorzystywania swej intuicji, emocjonalności i wyobraźni w obszarze ekspresji artystycznej (K_U02),
- posiada biegłą znajomość w zakresie słuchowego rozpoznawania materiału muzycznego, zapamiętywania go i operowania nim (K_U13),
- posiada podstawowe umiejętności kształtowania i tworzenia muzyki w sposób umożliwiający odejście od zapisanego tekstu nutowego (K_U15),
- umie stosować różne sposoby frazowania ze szczególnym naciskiem na frazowanie swingujące,
- posługuje się fakturą akordeonową z wykorzystaniem zarówno manuału melodycznego jak i standardowego do tworzenia utworów solowych lub zespołowych,
- dysponuje umiejętnościami potrzebnymi do interpretacji standardów jazzowych,
- dysponuje umiejętnościami potrzebnymi do tworzenie własnych utworów *ex tempore,*
- posiada umiejętność dostosowywanie faktury akordeonowej do kontekstu zespołowego,
- dysponuje poczuciem formy muzycznej, zarówno na poziomie mikroformy jak i większych całości,
- rozwija wrażliwość sonorystyczną oraz kreatywne podejście do niej.

EFEKTY UCZENIA SIĘ - KOMPETENCJE SPOŁECZNE:
Absolwent kursu: • realizuje własne koncepcje i działania artystyczne oparte na zróżnicowanej stylistyce, wynikającej z wykorzystania wyobraźni, ekspresji i intuicji (K_K02), • posiada umiejętność samooceny, jak też jest zdolny do budowania konstruktywnej krytyki w obrębie działań muzycznych, artystycznych oraz w obszarze szeroko pojmowanej kultury (K_K04), • jest przygotowany do kolektywnego tworzenia muzyki improwizowanej, • poszukuje indywidualnych cech stylu, które mogą wzbogacić środowisko akordeonistów i muzyków jazzowych nowymi inspiracjami.

semestr przedmiotu:	**I**	semestr realizacji przedmiotu w toku studiów:	III
wymiar godzin:	15	ilość pkt. ECTS:	2,5
rodzaj zajęć:	wykład	sposób zaliczenia:	zaliczenie z oceną

TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW KSZTAŁCENIA:
• Improwizacja z wykorzystaniem skali bluesowej. • Przyswojenie charakterystycznych cech formy bluesa oraz cech stylistyki bluesowej. • Improwizacja oparta na technice *call and response*. • Solowe wykonywanie improwizowanego bluesa z wykorzystaniem manuału standardowego. • Rozszerzenie harmonicznej zawartości formy bluesa do postaci ogólnie przyjętej w jazzie. • Tworzenie interpretacji harmonicznej na podstawie symboli akordów stosowanych w amerykańskim kręgu kulturowym. • Tworzenie continuum harmonicznego, zwanego *voicingiem*, które staje się osnową improwizacji z wykorzystaniem manuału melodycznego. • Tworzenie pochodów basowych typu *walking*. • Figuracja *voicingu.* • Synkopowanie improwizowanych melodii.

METODY DYDAKTYCZNE:
• Metody pracy wynikają z ogólnie obowiązujacych zasad dydaktyki, a także twórczego charakteru przedmiotu: systematyczność, konsekwencja, wyraz artystyczny, zasada stopniowania trudności. • Wprowadzanie nowych treści dokonywane jest indywidualnie dla potrzeb każdego

studenta.
- Podstawą dobrych wyników nauczania improwizacji jest zaangażowanie podczas zajęć oraz systematyczna praca studenta w domu.

WARUNEK ZALICZENIA KURSU WRAZ Z METODAMI I KRYTERIAMI OCENIANIA:

Semestr kończy się zaliczniem z oceną w terminie do zakończenia zajęć dydaktycznych.
- Podstawą oceny są postępy w opanowywaniu kolejnych problemów.
- Kreatywność studenta, która może rokować nadzieje na indywidualne cechy stylu.
- Sprawność techniczna i stylistyczna, bez których improwizacje nie mogą się obyć.

semestr przedmiotu:	**II**	semestr realizacji przedmiotu w toku studiów:	4
wymiar godzin:	15	ilość pkt. ECTS:	2,5
rodzaj zajęć:	wykład	sposób zaliczenia:	egzamin

TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW KSZTAŁCENIA:

Improwizacja z wykorzystaniem pentatonik – pierwotnych skal, które zapewniają możliwość zachowania łączności z tradycją przy jednoczesnym otwieraniu perspektyw progresywnego stosowania.
Zastosowanie polimetrii horyzontalnej i symultanicznej, które, przedstawiając spory problem dla osób przywiązanych do zapisu nutowego, poszerza wyobraźnię rytmiczną, a także umożliwia bardziej satysfakcjonującą współpracę z muzykami pochodzącymi z innych kręgów kulturowych.
Ćwiczenia stymulujące wyobraźnię w kierunku kreowania indywidualnego stylu.
Przygotowanie do artystycznego stosowania improwizacji w sytuacjach estradowych.
Ponieważ improwizacja jest doskonałym przygotowaniem do komponowania, u zdolniejszych studentów gra *ex tempore* czasem wydaje owoce w postaci oryginalnych utworów.
W przypadku zainteresowanych studentów możliwe jest także rozwijanie umiejętności zapisywania pomysłów lub całych utworów na inne instrumenty (ręcznie lub za pośrednictwem edytora nutowego).

METODY DYDAKTYCZNE:

Do powyższych metod w miarę możliwości można dodać muzykowanie zespołowe od duetu z kontrabasem do większych składów.

WARUNEK ZALICZENIA KURSU WRAZ Z METODAMI I KRYTERIAMI OCENIANIA:
Semestr kończy się egzaminem w obecności komisji. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z przedmiotu w terminie do zakończenia zajęć dydaktycznych. Szczegółowy tryb przeprowadzania egzaminów i oceniania określa Regulamin Studiów I i II Stopnia Akademii Muzycznej w Gdańsku. 1. Podstawą oceny są postępy w opanowywaniu kolejnych problemów. 2. Kreatywność studenta, która może rokować nadzieje na indywidualne cechy stylu. 3. Sprawność techniczna i stylistyczna, bez których improwizacje nie mogą się obyć.

semestr przedmiotu:	**III**	semestr realizacji przedmiotu w toku studiów:	5
wymiar godzin:	15	ilość pkt. ECTS:	2,5
rodzaj zajęć:	wykład	sposób zaliczenia:	Zaliczenie z oceną

TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW KSZTAŁCENIA:
Rozwijanie praktycznych umiejętności improwizowania na poziomie podstawowym w wyznaczonym zakresie zadań (skale, rytm, metrum, melodia, przekształcenia motywów, harmonia, faktura, transpozycje, modulacje, styl i gatunek), Doskonalenie nowych brzmień i poszukiwań dźwiękowych uzyskanych m.in. poprzez preparację instrumentu oraz poszukiwanie rozwiązań sonorystycznych i brzmieniowych. Swobodne posługiwanie się czynnikiem improwizacji w grze na instrumencie.

METODY DYDAKTYCZNE:
Zajęcia grupowe w postaci praktyki instrumentalnej z wykorzystaniem technik multimedialnych (audio i video). Analiza nagrań audio i video własnych wykonań studenta/studentów.

WARUNEK ZALICZENIA KURSU WRAZ Z METODAMI I KRYTERIAMI OCENIANIA:
Przygotowanie krótkiej prezentacji utworu o wyraźnym charakterze improwizacyjnym. Prezentacja ta przygotowana jest przez studenta samodzielnie, na podstawie zdobytej wiedzy o sposobach i stylach improwizacji. Oceniana jest kreatywność wysłuchanej prezentacji oraz umiejętność zastosowania nabytej wiedzy. Płynne łączenie różnych metod improwizacji Nagranie pomysłu muzycznego a następnie improwizowanie na jego temat Publiczny koncert muzyki improwizowanej mający charakter kolokwium.

semestr przedmiotu:	**IV**	semestr realizacji przedmiotu w toku studiów:	6
wymiar godzin:	15	ilość pkt. ECTS:	2,5
rodzaj zajęć:	wykład	sposób zaliczenia:	egzamin

TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW KSZTAŁCENIA:

Dalsze rozwijanie praktycznych umiejętności improwizowania na poziomie podstawowym w wyznaczonym zakresie zadań (skale, rytm, metrum, melodia, przekształcenia motywów, harmonia, faktura, transpozycje, modulacje, styl i gatunek),
Doskonalenie nowych brzmień i poszukiwań dźwiękowych uzyskanych m.in. poprzez preparację instrumentu oraz poszukiwanie rozwiązań sonorystycznych i brzmieniowych.
Swobodne posługiwanie się czynnikiem improwizacji w grze na instrumencie

METODY DYDAKTYCZNE:

Zajęcia grupowe w postaci praktyki instrumentalnej z wykorzystaniem technik multimedialnych (audio i video).
Analiza nagrań audio i video własnych wykonań studenta/studentów.

WARUNEK ZALICZENIA KURSU WRAZ Z METODAMI I KRYTERIAMI OCENIANIA:

Przygotowanie krótkiej prezentacji utworu o wyraźnym charakterze improwizacyjnym. Prezentacja ta przygotowana jest przez studenta samodzielnie, na podstawie zdobytej wiedzy o sposobach i stylach improwizacji. Oceniana jest kreatywność wysłuchanej prezentacji oraz umiejętność zastosowania nabytej wiedzy. Płynne łączenie różnych metod improwizacji.
Nagranie pomysłu muzycznego a następnie improwizowanie na jego temat.
Publiczny koncert muzyki improwizowanej mający charakter egzaminu. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z przedmiotu w terminie do zakończenia zajęć dydaktycznych. Szczegółowy tryb przeprowadzania egzaminów i oceniania określa Regulamin Studiów I i II Stopnia Akademii Muzycznej w Gdańsku.